

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Regelendringer for garanterte pensjonsprodukter

Forsikringsforeningen, 18. september 2019

Runa Kristiane Sæther,

Finanstilsynet

Innhold

1. Kort om oppdraget fra Finansdepartementet

- Arbeidsgruppens rapport og utformingen av oppdraget

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond

- Sammenslåing av avkastningsbuffere
- Verdivurdering av eiendeler – amortisert kost
- Lånt egenkapital/sluttgaranti
- Mer fleksibel oppbygging av tilleggsavsetninger
- Tilleggsavsetninger til å dekke negativ avkastning

2.2 Bruk av tilleggsavsetninger – individuelle kontrakter

2.3 Andre regelverksforslag

- Betaling for å gi fra seg avkastningsgaranti
- Overskuddsdeling
- Minstegrense for utstedelse av fripolise
- Raskere utbetaling av lave pensjonsytelser

1. Kort om oppdraget fra Finansdepartementet

- Finansdepartementet satte ned en interdepartemental arbeidsgruppe i november 2017 som skulle vurdere om det er mulig å gjøre endringer i virksomhetsregelverket som er klart til kundens fordel. Arbeidsgruppen avga sin rapport 28. september 2018.
- I brev fra Finansdepartementet 10. januar 2019 fikk Finanstilsynet i oppdrag å
  - utarbeide regelverksforslag basert på *alle* regelverksskissene som er vurdert i arbeidsgruppens rapport
  - vurdere hvilke av endringene som bør gjennomføres
  - Deloppdrag knyttet til kursreguleringsfondets stilling ved flytting (eget høringsnotat om dette ble sendt departementet 28. mai)
- I brev fra Finansdepartementet 23. mai 2019 ble tilsynet også bedt om å vurdere regelverket for bruk av tilleggsavsetninger på fripoliser (innspill fra Pensjonistforbundet)

1. Kort om oppdraget fra Finansdepartementet

Utfordringer for fripolisebestanden – veldig kort fortalt

- Ytelsesordningene er etablert på et tidspunkt hvor rentenivået var vesentlig høyere enn i dag, og avkastningsgarantiene ble satt på et høyt nivå
  - Etterhvert har ytelsesordninger blitt avviklet og arbeidstakere har skiftet jobb, og store deler av denne pensjonskapitalen har blitt til fripoliser
  - Fripolisene er bare fondert ut fra lønn og opptjeningstid på utstedelsestidspunktet, og arbeidsgiver betaler ikke lenger inn premier
- => Fripolisene må ha avkastning ut over garantert rente for at ytelsene skal holde tritt med lønnsutviklingen – utfordrende i en situasjon med lav markedsrente**
- I tillegg har økt levealder gitt behov for å styrke de forsikringsmessige avsetningene – pensjonsleverandørene har fått tillatelse til å benytte meravkastning til å styrke avsetningene for økt levealder

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond

En oppsummering av gjeldende rett:

	Kontrakts- fordelt	Dekker negativ avkastning	Tak	Inngår i flytteverdien
Tilleggsavsetninger	Ja	Nei	Ja	Ja
Kursreguleringsfond	Nei	Ja	Nei	Delvis
Obligasjoner og/eller utlån og fordringer til amortisert kost	Nei	Ja	Nei	Nei

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond

Sammenslåing av avkastningsbuffer

- Slå sammen tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til et felles bufferfond som fordeles på den enkelte kontrakt
- Bufferfondet bør dekke all avkastningsrisiko (også negativ)
- Det bør ikke settes noen øvre grense for størrelsen på fondet
- Det foreslås likevel en øvre grense for individuelle kontrakter fra 67 år
  - 24 prosent av premiereserven ved 67 år, reduseres til maksimalt 6 prosent ved oppnådd alder 85 år

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond

Verdivurdering av eiendeler – amortisert kost

- Det foreslås at avkastningen beregnes med utgangspunkt i markedsverdien på eiendelene, også for obligasjoner og utlån
  - Solvens II krever bruk av markedsverdier, men amortisert kost kan benyttes i dag ved beregning av avkastning i kunderegnskapet
  - Overgang til IFRS 9 (ny regnskapsstandard) kan medføre overgang fra amortisert kost til virkelig verdi
  - Virkelig verdi gir en mer transparent løsning, rimelig fordeling av avkastning til kundene og hindrer flyttearbitrasje
  - Et spørsmål om det er i kundenes interesse at midler plasseres i disse aktivaklassene
  - Amortisert kost reduserer foretakenes risiko knyttet til årlig garanti, og denne bufferen kan være negativ

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond

Lånt egenkapital/sluttgaranti

- Bufferfondet omtalt foran består av allerede opparbeidet overskudd, mens en ordning med sluttgaranti åpner for at midler som må tilføres fra egenkapitalen for å dekke et års rentegaranti, kan tilbakeføres til pensjonsleverandøren i senere år med avkastningsoverskudd
- Finanstilsynet anbefaler ikke at det åpnes for sluttgaranti.
  - Kundene mister muligheten til å få med seg egenkapital med endelig virkning
  - En buffer bygget på tidligere avkastningsoverskudd vil være mer robust enn en buffer basert på sluttgaranti.
  - Sluttgaranti reiser spørsmål knyttet til flytting.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond (sekundært forslag)

Mer fleksibel oppbygging av tilleggsavsetninger

- Etter gjeldende rett er hovedregelen at avsetninger til tilleggsavsetninger må gjøres med samme prosentsats for alle kontrakter i kollektivporteføljen – dette kan føre til at grupper av kontrakter får lavere oppskrivning av ytelsene enn det som er optimalt
- For det tilfellet at forslaget om et felles bufferfond ikke blir vedtatt, foreslår Finanstilsynet at det åpnes for at det kan benyttes en annen prosentsats for grupper av kontrakter ut fra en behovsvurdering. Det foreslås videre krav om at foretakene fastsetter retningslinjer for behovsvurderingen.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.1 Bufferfond (sekundært forslag)

Tilleggsavsetninger til å dekke negativ avkastning

- Tilleggsavsetninger kan etter gjeldende rett bare dekke manglende avkastning fra null og opp til garantien.
- For det tilfellet at forslaget om et sammenslått bufferfond ikke blir vedtatt, foreslår Finanstilsynet at det likevel åpnes for at tilleggsavsetninger kan dekke negativ avkastning.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.2 Bruk av tilleggsavsetninger – individuelle kontrakter (sekundært forslag)

- Etter gjeldende rett skal tilleggsavsetninger knyttet til individuelle kontrakter i utbetalingstiden oppløses i takt med nedbygging av premiereserven. Oppløste tilleggsavsetninger benyttes til å kjøpe engangspremier for årlig forhøyelse av pensjonsytelsene.
- Pensjonistforbundet har foreslått at tilleggsavsetningene i sin helhet omdannes til pensjon ved 67 år, og at det deretter ikke settes av til tilleggsavsetninger. Alternativt har forbundet foreslått at tilleggsavsetningene ikke omdannes til garanterte pensjonsytelser, men deles ut som overskuddsandel med like store beløp frem til 85 år.
- Finanstilsynet foreslår at gjeldende regler som sikrer at tilleggsavsetningene reduseres i takt med at premiereserven reduseres, videreføres. Tilsynet foreslår imidlertid en raskere nedbygging i utbetalingstiden slik at de utgjør maksimalt 12 prosent ved 67 år, og bygges ned til maksimalt 3 prosent av premiereserven ved 85 år.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.3 Andre regelverksforslag

Betaling for å si fra seg avkastningsgaranti

- Fra 2014 ble det åpnet for å konvertere garanterte fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Avkastningsgarantien har en verdi, men det er etter gjeldende rett ikke anledning for pensjonsleverandøren til å tilby kompensasjon for bortfall av denne.
- Finanstilsynet foreslår at det åpnes for å gi slik kompensasjon. Pensjonsleverandøren vil kunne velge om produktet skal tilbys. Men hvis det tilbys, må kompensasjonen reflektere verdien av bortfall av rentegarantien. Kravet om likebehandling av kunder må ivaretas. Det foreslås også skjerpede krav til informasjon til kundene.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.3 Andre regelverksforslag

Overskuddsdeling

- Etter gjeldende rett har pensjonsleverandøren rett til inntil 20 prosent av avkastningsoverskuddet på fripoliser.
- Finanstilsynet anbefaler ikke å endre brøken for overskuddsdeling på fripoliser.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.3 Andre regelverksforslag

Minstegrense for utstedelse av fripolise

- Etter gjeldende rett har ikke personer som har opptjent premiereserve knyttet til ytelsesbasert alderspensjon på mindre enn 50 prosent av G, rett til å få utstedt fripoliser.
- Et alternativ kan være å innføre en valgfrihet for kunden i intervallet 50 til 150 prosent av G, slik at opptjent premiereserve opp til 150 prosent av G kan overføres til en individuell pensjonsavtale. Finanstilsynet støtter ikke en slik endring.

2. Forslag til endringer i regelverket

2.3 Andre regelverksforslag

Raskere utbetaling av små fripoliser

- Etter gjeldende rett kan pensjonsleverandører og fripoliseinnehavere kreve at utbetalingstiden for små fripoliser skal settes ned til det antall hele år som innebærer at årlig pensjon tilsvarende om lag 30 prosent av G.
- Finanstilsynet er positiv til å heve denne grensen fra 30 til 50 prosent av G. Finanstilsynet anbefaler også at fripoliseinnehaveren får en mulighet til å velge raskere utbetaling mellom 50 og 100 prosent av G.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

